

# Instruks om habilitet og tillit i Norges forskningsråd

## Innhold

|                                                              |   |
|--------------------------------------------------------------|---|
| 1. Innledning .....                                          | 2 |
| 2. Definisjoner .....                                        | 2 |
| 3. Habilitetskrav og avgjørelse av habilitetsspørsmålet..... | 2 |
| 3.1 Automatisk inhabilitet .....                             | 2 |
| 3.2 Inhabilitet etter skjønn .....                           | 3 |
| 3.3 Konkurranserinhabilitet .....                            | 3 |
| 4. Prosedyrer .....                                          | 3 |
| 4.1 Egenerklæringer .....                                    | 3 |
| 4.2 Saksbehandlingsprosedyrer .....                          | 4 |
| 5. Endringer .....                                           | 5 |

|                                |                                                               |                         |
|--------------------------------|---------------------------------------------------------------|-------------------------|
| Utarbeidet av: Juridisk        | <b>Instruks om habilitet og tillit i Norges forskningsråd</b> | Gyldig fra: 18.06.08    |
| Dokumenteier: Avd dir virkstyr |                                                               | Sist revidert: 03.06.25 |
| Godkjent av: Adm. dir          |                                                               | Versjons nr. 7          |

## 1. Innledning

Bestemmelsene gjelder for Forskningsrådets ansatte, eksperter/evaluatorer, medlemmer av styrende og rådgivende organer samt enhver annen som utfører tjeneste eller arbeid for Forskningsrådet, jf. forvaltningsloven § 10.

Reglene gjelder generelt, både for ansettelser, anskaffelser og for tilskuddssøknadsprosessen i Forskningsrådet.

Det er utarbeidet en egen veiledning til hjelp ved habilitetsvurderingen, se [dokumentet Veileder om habilitet og tillit i Norges forskningsråd](#).

## 2. Definisjoner

I disse bestemmelsene menes med:

**Part** – person som en avgjørelse retter seg mot eller som saken ellers direkte gjelder, jf. forvaltningslovens § 2 e). Som part regnes normalt også enkeltperson som er direkte identifisert i en søknad og som har en sentral rolle i prosjektet.

**Avgjørelse** – vedtak eller andre handlinger som har betydning for den videre saksgangen. Det kan også være valg som innebærer å ikke vedta eller handle.

## 3. Habilitetskrav og avgjørelse av habilitetsspørsmålet

### 3.1 Automatisk inhabilitet

Ansatt, ekspert/evaluator, medlem av styrende og rådgivende organer samt enhver annen som utfører tjeneste eller arbeid for Forskningsrådet, er i alle tilfeller inhabil til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse, eller treffe avgjørelse i en sak:

- når han eller hun selv er part i saken
- når han eller hun er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nært som søsken
- når han eller hun er eller har vært gift eller partner med eller er forlovet med, eller er samboer med, eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn til en part.
- når han eller hun er verge eller fullmektig for en part i saken eller har vært verge eller fullmektig for en part etter at saken begynte
- når han eller hun leder eller har en ledende stilling i, eller er medlem av styringsorgan eller bedriftsforsamling for en offentlig eller privat virksomhet, som er part i saken
- når han eller hun er, eller for mindre enn 3 år siden har vært, veileder for en part med sikte på doktorgrad

|                                |                                                               |                         |
|--------------------------------|---------------------------------------------------------------|-------------------------|
| Utarbeidet av: Juridisk        | <b>Instruks om habilitet og tillit i Norges forskningsråd</b> | Gyldig fra: 18.06.08    |
| Dokumenteier: Avd dir virkstyr |                                                               | Sist revidert: 03.06.25 |
| Godkjent av: Adm. dir          |                                                               | Versjons nr. 7          |

### 3.2 Inhabilitet etter skjønn

Ansatt, ekspert/evaluator, medlem av styrende og rådgivende organer samt enhver annen som utfører tjeneste eller arbeid for Forskningsrådet, er inhabil til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse, eller treffe avgjørelse i en sak når det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til hans eller hennes upartiskhet.

Ved vurderingen skal det blant annet legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham eller henne selv eller noen som han eller hun har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part

### 3.3 Konkurranserinhabilitet

Den som er inhabil etter punkt 3.1 eller 3.2 kan ikke tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse, eller treffe avgjørelse i en sak som står i et direkte konkurranseforhold til den saken hvor vedkommende er inhabil. Et slikt konkurranseforhold foreligger når avgjørelsen i saken med stor grad av sannsynlighet får direkte betydning i den saken hvor han eller hun er inhabil.

### 3.4 Inhabilitet hos ansatte i Forskningsrådet

Er en ansatt i Forskningsrådet inhabil etter bestemmelsene i 3.1 og 3.2, kan vedkommende ikke tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller treffe avgjørelse i saken. Dersom en leder er inhabil kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en ansatt som er direkte underordnet den inhabile.

Nyansatte som rekrutteres fra et søkermiljø som søker tilskudd, eller fra en virksomhet som Forskningsrådet gjør anskaffelser fra, vil –avhengig av tidligere stilling – som hovedregel være inhabile i forhold til tilskuddssøknader eller anskaffelser knyttet til dette miljøet i en viss tid etter tilsetting.

## 4. Prosedyrer

### 4.1 Egenerklæringer

Denne instruks skal sendes den som oppnevnes som medlem av Forskningsrådets styrende og rådgivende organer samt eksperter/evaluatorer. Vedkommende undertegner en sakkyndigerklæring som bekrefter at han eller hun er kjent med, og vil etterleve, disse bestemmelsene.

Eksperter/evaluatorer skal erklære om de kjenner til forhold som gjør dem inhabile i forhold til den/de aktuelle søknaden(e) de er blitt bedt om å vurdere.

|                                |                                                               |                         |
|--------------------------------|---------------------------------------------------------------|-------------------------|
| Utarbeidet av: Juridisk        | <b>Instruks om habilitet og tillit i Norges forskningsråd</b> | Gyldig fra: 18.06.08    |
| Dokumenteier: Avd dir virkstyr |                                                               | Sist revidert: 03.06.25 |
| Godkjent av: Adm. dir          |                                                               | Versjons nr. 7          |

Medlemmer av Forskningsrådets styrende og rådgivende organer skal opplyse om verv m.v. som er relevante for deres oppgaver i Forskningsrådet.

## 4.2 Saksbehandlingsprosedyrer

Ansatt, ekspert/evaluator, medlem av styrende og rådgivende organer samt enhver annen som utfører tjeneste eller arbeid for Forskningsrådet, skal i god tid si fra om forhold som gjør, eller kan gjøre, dem inhabile. Den overordnede avgjør om den ansatte er habil.

Alle som deltar i saksforberedelse eller avgjør en konkret ansettelsessak, må vurdere om det finnes forhold som kan svekke tilliten til at de er upartiske.

Om ekspertene er habile avgjøres av Forskningsrådets administrasjon etter dialog med ekspertene.

I styrende og rådgivende organer tas forholdet om habilitet opp med lederen av organet. Lederen samrår seg med administrasjonen. Det styrende og/eller rådgivende organet avgjør spørsmålet om medlemmenes habilitet.

I tilknytning til ethvert møte skal det være et fast punkt på dagsorden der forhold av betydning for medlemmenes habilitet blir reist. Under dette punktet i møtet skal det kortfattet protokolleres at spørsmålet om inhabilitet har stått på dagsorden, hvilke forhold som har vært drøftet, samt organets beslutning.

Et medlem fratrer under behandlingen av spørsmålet om egen habilitet etter først å ha gjort rede for de faktiske forhold om habiliteten.

Organet fatter under dette punkt endelig vedtak i alle spørsmål vedrørende inhabilitet med plikt til å fratre (jf. forvaltningsloven § 8, andre ledd).

Organet må være beslutningsdyktig når det behandler spørsmålet om habilitet.

Dersom det i en søknad eller i ett og samme sakskompleks oppstår spørsmål om inhabilitet for flere medlemmer, kan ingen av dem delta ved avgjørelsen av sin egen eller et annet medlems habilitet, med mindre organet ellers ikke ville være beslutningsdyktig. I sistnevnte tilfelle skal alle møtende medlemmer delta.

Der det er konstatert inhabilitet, skal vedkommende medlem forlate rommet under behandlingen av, og vedtak i, vedkommende sak(er).

Et inhabilt medlem skal i saker organet har til behandling, ikke gis anledning til å ivareta sine partsinteresser på annen måte enn andre parter (tilleggsopplysninger, presiseringer m.v.).

Administrasjonen kan vurdere inhabilitet før møtet og legge til rette for en saksbehandling som i størst mulig grad søker å redusere konsekvensen av inhabilitet.

|                                |                                                               |                         |
|--------------------------------|---------------------------------------------------------------|-------------------------|
| Utarbeidet av: Juridisk        | <b>Instruks om habilitet og tillit i Norges forskningsråd</b> | Gyldig fra: 18.06.08    |
| Dokumenteier: Avd dir virkstyr |                                                               | Sist revidert: 03.06.25 |
| Godkjent av: Adm. dir          |                                                               | Versjons nr. 7          |

## 5. Endringer

**11.9.2012:** Det er gjort endringer i bestemmelsene om nært faglig samarbeid. Punkt 3.2 Inhabilitet etter skjønn og punkt 4 Vurdering av inhabilitet etter skjønn i Vedlegg 2 er endret, mens Vedlegg 3 Bakgrunn for habilitetsbestemmelsene om nært faglig samarbeid er lagt til.

**5.4.2013:** Det er gjort endringer i bestemmelsene om utsendelse av saksdokumenter til styremedlemmer i punkt 4.2 Saksbehandlingsprosedyrer og i punkt 6 Konkurranserinhabilitet i veiledningen.

**14.8.2014:** Det er gjort endringer ved at det er lagt til et nytt kapittel, nr. 7, om inhabilitet ved medlemskap i referansegrupper etc. Videre er det inntatt en presisering av habilitetsreglenes anvendelse i vedlegg 2, pkt. 6.2., om konkurranseinhabilitet for programstyre- og komitémedlemmer.

**14.11.2022:** Program og programstyrer er erstattet med portefølje og porteføljestyrer. Pkt. 6.2 er presisert mht. vedtak en bloc og håndtering av inhabilitet.

**19.06.2025:** Det er gjort endringer i instruksene ved språklige forenklinger, restrukturering av kapitler/delkapitler i veiledningen samt utdyping av enkelte deler av veiledningen. Det har kommet presiseringer i veilederen om aksjeinnehav og eierskap, og det er kommet inn et punkt om konkurranseinhabilitet ved løpende søknadsbehandling.